

TYPY ROZHODNUTÍ ESLP

decision/décision

- (nejrůznější procedurální otázky – typicky přijatelnost, otázky spravedlivého zadostiučinění, jsou-li řešeny samostatně atd.)

judgment/arrêt

- (meritorní)

STRUKTURA ROZHODNUTÍ

1) Záhloví:

- (i) Určení rozhodujícího tělesa (sekce, komora, velká komora – *section, chamber, grand chamber*)
- (ii) Jméno věci (jména stran, zprav. neanonymizováno)
- (iii) Číslo rozhodnutí
- (iv) Typ rozhodnutí (rozsudek / rozhodnutí)
- (v) Místo a datum rozhodnutí
- (vi) Složení senátu (jména soudců)

2) Procedura, která dovedla věc až k ESLP

3) Fakta případu (včetně práva členského státu a domácí judikatury)

4) Právo (The law/en droit)

- (i) Předběžné otázky včetně přijatelnosti, ledaže se jimi již zabývalo samostatné rozhodnutí
- (ii) Samotné meritum, většinou dále strukturované podle témat

5) Verdikt

6) Dissenty a konkurence

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

PODOBA JUDIKATURY ESLP

Francouzský styl použití a argumentace judikaturou (*jurisprudence*) – akumulovaná znalost zprostředkovaná judikaturou, neustále potvrzovaná, modifikovaná a obnovovaná

Důležitost citace nových rozhodnutí

CO JE ZÁKON?

- Čl. 5 odst. 1 Úmluvy (Dohovora): Právo na slobodu a bezpečnosť
- 1. Každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane na základe postupu stanoveného zákonom: “

Zákon = aplikovateľné ustanovení právniho předpisu v podobě interpretované domácimi soudy, event. jinými relevantními aktéry (správní orgány, správní praxe)

- ⇒ Musí být dosažitelný veřejnosti a dostatečně jasný
- ⇒ “Kvalita zákona”: : dostatečně přístupný, jasný a předvídatelný co do své aplikace, v zájmu vyhnouti se rizika svévole
- Srov. např. *Mooren v Germany*, velký senát, rozsudek ze dne 9. 7. 2009, č. 11364/03, § 76, § 90-97

CO JE ZÁKON?

- Podle ESLP: „by bylo chybou zveličovat rozdíly mezi zeměmi common law a kontinentálními státy ... Právní předpisy jsou samozřejmě důležité i v zemích common law. Naopak soudcovské právo tradičně hraje mimořádně důležitou roli v kontinentálních zemích, a to v takové míře, že celá právní odvětví jsou nezdávka výtvořem rozhodnutí soudů ... Pokud by bylo soudcovské právo na kontinentu přehlíženo, tento Soud by podkopával základy právního systému kontinentálního státu stejně tak jako by v rozhodnutí Sunday Times ze dne 26. dubna 1979 byly "vyvráceny samotné kořeny" právního systému Spojeného království, pokud by bylo common law vyloučeno z pojmu "právo." ... Ve sféře regulované psaným právem je "právo" účinný právní předpis v podobě, jak jej soudy interpretovaly, a to popřípadě i ve světle společenského vývoje, pokud to bylo nezbytné.“
- rozsudek ze dne 24. 4. 1990, *Kruslin proti Francii*, č. 11801/85, § 29. Z novější judikatury viz např. rozsudek velkého senátu ESLP ze dne 14. 9. 2010, *Sanoma Uitgevers B. V. proti Nizozemsku*, č. 38224/03, §§ 81-83

CO JE ZÁKON?

Článek 7 Dohovora (Uloženie trestu výlučne na základe zákona)

1. Nikoho nemožno uznať za vinného zo spáchania trestného činu na základe skutku alebo opomenutia, ktoré v čase jeho spáchania nie je považované podľa vnútroštátneho alebo medzinárodného práva za trestný čin. (...)

„Požadavkům čl. 7 Úmluvy odpovídá jen takové vnitrostátní zakotvení trestnosti určitého činu, na základě něhož jednotlivec může vědět ze znění relevantních ustanovení, **A JE-LI TO TŘEBA ZA POMOCI SOUDNÍHO VÝKLADU**, za jaké jednání a opominutí bude trestně odpovědný ...“

Veeber proti Estonsku, rozsudek ze dne 21. 1. 2003, č. 45771/99, § 31

ODLIŠNÝ PŘÍSTUP SOUDNÍHO DVORA EU

- Definice nebezpečí útěku jako podmínky detence cizince (výklad jednotlivých jazykových verzí nařízení (EU) č. 604/2013 - *Dublin III*): SD EU dal přednost rigoróznímu přístupu a setrval na podmínce definice v „zákoně“. Učinil tak přes argumentaci českého NSS (a české a britské vlády), která poukazovala na to, že absence zákonné definice byla odčiněna dlouhodobou praxí správní i judikatury správních soudů.
- Požadavky „na srozumitelnost, předvídatelnost, dostupnost, a zejména na ochranu před svévolí může splňovat jedině obecně závazný právní předpis“. Rozsudek ze dne 15. 3. 2017, *AI Chodor*, C-528/15

ZÁKLAD PRO POVINNOST SOUDU ODŮVODNIT ROZHODNUTÍ

ČLÁNOK 6 Dohovora Právo na spravodlivé súdne konanie: 1. Každý má právo na to, aby jeho vec bola **spravodlivo** [...] prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

„Čl. 6 odst. 1 zavazuje soudy dát důvody pro jejich rozhodnutí, jakkoliv nemůže znamenat, že by snad měly poskytovat detailní odpověď na každý dílčí argument. Otázka, zda soud porušil svůj závazek dát důvody pro své rozhodnutí, může být zodpovězen jen ve světle okolností jednotlivé kauzy.“ (*Krasulya v. Russia*, rozsudek ze dne 22. 2. 2007, č. 12365/03, § 50)

POVINNOST SOUDU ODŮVODNIT ROZHODNUTÍ

Jeden z požadavků čl. 6 pro domácí soudy je vypořádat se s nejdůležitějšími argumenty vznesenými stranami a poskytnout důvody pro akceptování nebo odmítnutí těchto argumentů. Jakkoliv rozsah, ve kterém tak musí soudy činit, závisí na okolnostech každé kauzy, opomenutí zabývat se podstatnými argumenty nebo jejich vypořádání zjevně svévolným způsobem je neslučitelné s pojmem spravedlivého procesu.

Vetrenko v. Moldavsko, rozsudek ze dne 18. 5. 2010, č. 36552/02, § 55

POVINNOST SOUDU PODAT ODŮVODNĚNÍ : PŘÍKLADY

Stěžovatel předložil odvolacímu soudu znalecký posudek, upozornil, že se k tomuto posudku nalézací soud nijak nevyjádřil. ESLP měl za to, že tento argument „**vyžadoval konkrétní a jasnou odpověď ze strany soudu. Bez toho, aniž by tak odvolací soud učinil, není jasné, jaký postoj vlastně k tomuto důkazu soud zaujal, zda jednoduše tento důkaz opomněl, anebo zda jej považoval za irelevantní nebo nevýznamný –pak ale není vůbec jasné, z jakého důvodu by k takovému závěru dospěl.**“ Pro porušení závazku soudu dle čl. 6 tak bylo podstatné zejm. to, že soud k této otázce neřekl vůbec nic (*Krasulya v. Rusko, rozsudek ze dne 22. 2. 2007, č. 12365/03, § 52*)

V jiném případě neřekl soud nic k sérii významných argumentů o porušení práva ze strany stěžovatele (*Grădinar v. Moldavsko, 8. 4. 2008, č. 7170/02, § 117*)

ZMĚNA JUDIKATURY NEJVYŠŠÍHO SOUDU

=> Jeden z projevů širokého konceptu práva

“Za těchto okolností si ESLP povšiml, že Nejvyšší soud změnil svou judikaturu tak, že věc rozhodl v rozporu s ustálenou judikaturou. V této souvislosti ESLP poznamenává, že vývoj judikatury není sám o sobě v rozporu s řádným výkonem spravedlnosti [...]. Existence ustálené soudní praxe však musí být vzata v potaz při zvažování rozsahu odůvodnění rozhodnutí [...] V této věci se Nejvyšší soud odchýlil od judikatury nižších soudů i od judikatury vlastní. [...] ESLP opakuje, že požadavek právní jistoty a ochrany legitimních očekávání neznámá právo na nezměnitelnost judikatury [...] V této věci existence dlouho ustálené judikatury založila požadavek, aby Nejvyšší soud odůvodnil změnu judikatury pádnými argumenty [...]. Jakkoliv ESLP v zásadě akceptuje techniku stručného odůvodňování rozhodnutí nejvyšších soudů, v podmínkách nynější kauzy je nedostatečné odůvodnění v rozporu s požadavky spravedlivého procesu.”

Atanasovski v Makedonie, 14. 1. 2010, č. 36815/03, § 38.

PRINCIP KONTRADIKTORNOSTI

=> povinnost soudce informovat strany o čemkoliv relevantním pro průběh a výsledek procesu; přesahuje to pouhý požadavek rovnosti stran

- Právo na kontradiktorní řízení (*The right to adversarial proceedings*) dle čl. 6 Úmluvy „znamená v zásadě příležitost pro strany trestního či civilního procesu mít vědomost a vyslovit se k jakýmkoliv důkazům či stanoviskům učiněným během řízení včetně nezávislých členů národního právního servisu, pokud mají za cíl ovlivnit výsledek soudního rozhodnutí“
- (*Lobo Machado v. Portugalsko*, rozsudek velkého senátu ze dne 20. 2. 1996, č. 15764/89, § 31)